

Sylabus kurzu:

Základy společenských věd

Výchozí úroveň studentů:

- znalost společenských disciplín na úrovni maturitní zkoušky z předmětu Základy společenských věd

Cílová úroveň studentů:

- hlubší orientace a nacházení souvislostí ve společenských disciplínách
- osvojení pojmů, dat a jmen významných událostí
- strukturovaný přehled v oblasti teorie státu a práva a dalších odvětví

Doporučená literatura:

- Témata všeobecného přehledu k přijímacím zkouškám na vysoké školy, Kol. autorů, Fragment
- Testy všeobecného přehledu k přijímacím zkouškám na vysoké školy, Kol. autorů, Fragment
- Literatura k jednotlivým okruhům uvedena v časovém plánu.

Obsah:

- Filosofie
- Sociologie
- Psychologie
- Dějiny umění
- Moderní historie
- Teorie státu a práva
- Politologie a teorie mezinárodních vztahů
- Ekonomie

Časový plán

1. etapa

Filosofie

- Úvod do filosofie, hlavní filosofické otázky
- Východní filosofie
 - Filosofie staré Indie
 - Filosofie staré Číny
- Antická filosofie
 - Předsokratovská filosofie
 - Vrcholné období řecké filosofie
 - Řecká a římská filosofie po Aristotelovi
- Filosofie středověku
 - Období patristiky

- Období scholastiky
- Novodobá filosofie
 - Věk renesance a reformace
 - Descartes, Spinoza, Leibniz
- Filosofie osvícenství a I. Kant
- Filosofie 19. století
 - Romantika a německý idealismus
 - Pozitivizmus, materialismus, marxismus
 - Shopenhauer, Kierkegaard, Nietzsche
- Filosofické směry 20. století + česká filosofie

2. etapa

Sociologie

- Úvod do dějin sociologie
 - 1850 - 1920 - etapa velkých sociologických teorií
- + počátky sociologie u nás
 - II. 20. – 50. léta - období velkých empirických výzkumů
 - III. od roku 1950 - návrat k teorii, hledání nové společenské teorie
- Hlavní osobnosti sociologie
 - A. Comte, H. Spenser, K. Marx, S. Freud, F. Tonnies, G. Simmel, M. Weber, É. Durkheim, V. Pareto, Frankfurtská škola, Chicagská škola, K. Mannheim, P. Bourdieu, T. Parson, R. K. Merton, E. Kellner, C. Lévi-Strauss, M. Foucault, R. Dahrendorf, M. McLuhan, J. Baudrillard, D. Bell, F. Fukuyama, Ch.W. Mills
- Základní pojmy obecné sociologie
 - Co je sociologie
 - Mikrosociologie
 - Sociální skupiny
 - Socializace
 - Sociální role
 - Společnost
 - Norma, hodnota
 - Kultura, civilizace
 - Sociální nerovnost, sociální stratifikace
 - Sociální kontrola
 - Sociální deviance, anomie

LITERATURA:

Bauman, Z. *Myslet sociologicky: Netradiční uvedení do sociologie*. Praha, Slon 1996

Berger, P. L. *Pozvání do sociologie: humanistická perspektiva*. 3. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2007.

Giddens, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999.

Havlík, R. *Úvod do sociologie*. Praha: UK, 1993.

Keller, J. *Úvod do sociologie*. 6. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012.

Petrusek, M. *Základy sociologie*. Praha: Akademie veřejné správy, 2009.

Sociologické školy, směry, paradigmaty. Praha: Slon, 1994.

Velký sociologický slovník. Praha, 1996.

3. etapa

Psychologie

- Teoretické základy psychologie
 - Předmět psychologie
 - Povaha psy a systém psy věd
 - Teorie psychiky
 - Metodologie a metody psy
- Biologická a socio-kulturní determinace psychiky
- Psychické procesy
 - Vnímání, představy a fantazie, myšlení a jazyk, paměť a učení, emoce, motivace
- Psychické dispozice
 - Osobnost

LITERATURA:

Atkinsonová, R. L. a kol. *Psychologie.* Praha: Portál, 2003.

Čáp, J.; Čechová, V.; Rozsypalová, M. *Psychologie I.* Praha: SPN, 1992.

Drapela, V. J. *Přehled teorií osobnosti.* Praha: Portál, 1997.

Gillernová, I. *Slovník základních pojmů z psychologie.* Praha: Fortuna, 1999.

Gillernová, I.; Buriánek, J. *Základy psychologie a sociologie.* Praha: Fortuna, 1995.

Hayesová, N. *Základy sociální psychologie.* Praha: Portál, 1998.

Hellas, Z. *Psychologie pro střední školy.* Praha: Fortuna, 1995.

Hunt, M. *Dějiny psychologie.* Praha: Portál, 2000.

Jiránek, F.; Souček, J. *Úvod do obecné psychologie.* Praha: UK, 1991.

Langmaier, J.; Krejčířová, D. *Vývojová psychologie.* Praha: Grada, 2006.

Laucken, U.; Schick, A.; Hoge, H. *Úvod do studia psychologie.* ISV, Praha 1999

Nakonečný, M. *Lexikon psychologie.* Praha: Vodnář, 1995.

Nakonečný, M. *Psychologie osobnosti.* Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009.

Nolen-Hoeksema, S. et al. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda.* Vyd. 3., přeprac. Praha: Portál, 2012.

Říčan, P. a kol. *Dětská klinická psychologie.* 4., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2006.

Říčan, P. *Psychologie osobnosti: obor v pohybu.* 6., rev. a dopl. vyd., V Grada Publishing 2. Praha: Grada, 2010.

Vágnerová, M. *Vývojová psychologie.* Praha: Karolinum, 1997.

Výrost, J.; Slaměník, I. *Sociální psychologie,* Praha: Portál.

4. etapa

Dějiny umění

- Umění pravěku a starověkého Egypta a Mezopotámie
- Antické umění – architektura, malba, plastika
- Středověké umění
 - Vývoj architektury
 - Malba a plastika
- Renesanční architektura a sochařství
- Renesanční malířství
- Architektura a malířství Evropy 17. a 18. století
- České baroko
- Umění na přelomu 18. a 19. století
- Obrazy krajiny v dílech malířů 19. století
- Impresionismus
- Umění a prokletí malíři na sklonku 19. století
- České umění 19. století
- Umění secese
- Moderní umělecké směry na počátku 20. století
- Umění mezi světovými válkami
- České umění 20. století
- Moderní architektura (česká a světová)
- Umělecké směry po II. světové válce

5. etapa

Moderní historie

- Historie 20. a 21. století
- Přehled zlomových událostí

LITERATURA:

(zahrnuje období pravěk až současnost):

Broklová, E. *Československá demokracie 1918–1938*. Praha: Slon, 1992.

Buchvaldek, M. *Dějiny pravěké Evropy*. Praha: SPN, 1985.

Hroch, M. a kol. *Obecné dějiny novověku*. Praha: SPN, 1989.

Kol. aut. *Encyklopedický atlas světových dějin*. Praha: Lidové noviny, 1998.

Kol. aut. *Encyklopedie moderní historie*. Praha: Libri, 1995.

Kol. aut. *Evropa v proměnách staletí*. Praha: Libri, 1997.

Kol. aut. *Dějiny středověku*. Praha: SPN, 1968.

Kol. aut. *Přehled dějin Československa I, II*. Praha: Academia, 1980–1982.

Kaplan, K. *Nekrvavá revoluce*. Praha: MF, 1992.

Nálevka, V. *Světová politika ve 20. století I, II*. Praha: A. Skřivan ml., 2000.

Pečírka, J. *Dějiny pravěku a starověku*. Praha: SPN, 1989.

Vykoupil, V. *Slovník českých dějin*. Brno: Georgetown, 1994.

6. etapa

Teorie státu a práva

- Právní vědy, teorie práva
- Pozitivní a objektivní právo
- Prameny práva
- Právní normy, systém práva
- Subjektivní právo a jeho modalities, utváření subjektivních práv, subjekty práva
- Aplikace práva státními orgány veřejné moci
- Interpretace právní normy
- Právní odpovědnost
- Vztah práva a státu, právní stát
- Státoprávní záruky a struktura právního státu
- Právní politika a normotvorná
- Působení práva ve společnosti
- Rodinné právo
- Občanské právo
- Hospodářské právo
- Trestní právo

7. etapa

Politologie a mezinárodní vztahy

- Historický vývoj politického myšlení
- Předmět a metody politologie
- Ideologie
- Politika a politické vztahy
- Moc a vliv v politice
- Politický systém, politický proces
- Vývoj systému mezinárodních vztahů
- Základní přístupy
- Problémy a změny mezinárodního řádu
- Studená válka
- Evropská integrace
- Současné otázky mezinárodních vztahů

LITERATURA:

Adamová, K.; Křížkovský, L. *Základy politologie*, C.H. Beck, 2000.

Cabada, L. a kol. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007.

David, R. *Politologie: základy společenských věd*. 6., přeprac., dopl. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007.

Drulák, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010.

Fiala, P.; Pitrová, M. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009.

Heywood, A. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.

Klíma, Michal: *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. Praha: RADIX, 1998.

Kol. autorů. *Encyklopedie moderní historie*. Praha: Libri, 1995 (několikrát znovu vydáno v rozšířených verzích).

Kubáček, J.; Nekvapil V. *Politologie a mezinárodní vztahy*. Praha: Fragment, 2003.

Luňák, P. *Západ. Spojené státy a západní Evropa ve studené válce*. Praha: Libri, 1997.

Nálevka, V. *Světová politika I., II*. Praha: Aleš Skřivan ml., 1999, 2000.

Novák, M. a kol. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2004.

Plechanovová B. *Úvod do mezinárodních vztahů*. Praha: ISE, 2003.

Prorok, V.; Lisa, A. *Politologie*. Dobrá Voda: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2003.

Říchová, B. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Praha: Portál, 2007.

Vodička, K. a Cabada, L. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2011.

Žaloudek, K.; Hulicius, E. ed. *Encyklopedie politiky*. 3., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Libri, 2004.

Webové stránky evropských institucí a orgánů.

8. etapa

Ekonomie

- Úvod do ekonomie, předmět ekonomie
- Vývoj ekonomických teorií
- Ekonomika a její fungování, tržní mechanismus
- Nabídka a poptávka
 - Vzájemné působení nabídky a poptávky a ceny, užitek spotřebitele
- Analýza konkurence
- Teorie peněz a měnové politiky
- Banka a bankovní soustava
- Cenné papíry a kapitálové trhy
- Hospodářská politiky vlády, hospodářský cyklus
- Trh práce
- Inflace a deflace
- Rozdělování a spotřeba, důchod
- Mezinárodní obchod

LITERATURA:

Mertlík, P. a kol. *Úvod do obecné ekonomie: [určeno všem stud. VŠE]*. Dotisk 1. vyd. V Praze: Vysoká škola ekonomická, 1991.

Samuelson, P. A.; Nordhaus, W. D. *Ekonomie*. Vyd. 2. Praha: Svoboda, 1995.

Sojka, M. a Konečný, B. *Malá encyklopedie moderní ekonomie*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Libri, 2006.

Vlček, J. a kol. *Ekonomie pro neekonomy*. 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia, 1998.

9. etapa

- Přijímací zkoušky nanečisto

Důležité!!!!

V některých částech sylabu naleznete doporučení samostudia. Je tím míněno upozornění na témata, která je dobré nastudovat k přijímacím zkouškám. Informačními a literárními zdroji jsou v tomto případě seznamy publikací uvedené v doporučené literatuře. Témata, při kterých je v sylabech uvedena poznámka „samostudium“, nemusejí být vysvětlována lektorem na hodinách kurzu, informace v nich obsaženy však mohou být předmětem testování získaných vědomostí, nebo předmětem otázek na přijímacím řízení.